

"I hear of Sherlock everywhere."

SHERLOCKIANA

MEDDELELSER FRA
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS
Rennekrogen 1, Bagsværd
Telefon 981015

Nr. 3-4 - 1962 - 7. Årgang.

Hovedredaktør:
Klubbens Generalsekretær,
forfatteren H.D. Henriksen

Hvorfor dyrker man Sherlock Holmes?

Why do we study Sherlock Holmes?

Causeri i den nordjyske afdeling af
Forening for Boghaandværk 24/1 1962

Af Henry Lauritzen

(her forkortet)

Det er blevet sagt, at der kun findes to litterære, fiktive skikkelser, der er virkelig berømte - så berømte, at de kendes af alle mennesker, uanset om de læser bøger eller ej. De to er Robinson Crusoe og Sherlock Holmes! Hverken Don Quijote, Mr. Pickwick, Huckleberry Finn, Gulliver eller Falstaff kendes af alle - men Robinson Crusoe og Sherlock Holmes er blevet et begreb! Desuden er Sherlock Holmes mig bekendt den eneste opdigtede person fra bøgernes verden, der fejres af litterære klubber verden over. Sherlock Holmes indtager således en særstilling indenfor litteraturen!

Folk smiler ganske vist sarkastisk og medlidende, når de hører, man dyrker Sherlock Holmes - men det er der ingen grund til! Formålet er ikke mere tosset, end formålet er det i en lang række andre klubber. Tværtimod! Forhåbentlig lykkes det mig her at fortælle Dem, hvordan man dyrker Sherlock Holmes, at forklare hvorfor man dyrker Sherlock Holmes og at påvise charmen ved det, man har kaldt Sherlock Holmes legenden eller sagaen.

Sir Arthur Conan Doyle skrev 4 lange og 56 korte historier om Holmes. Den allerførste historie, hvori Sherlock Holmes optræder, var A Study in Scarlet, der tryktes i Beeton's Christmas Annual 1887, og den sidste, der kom, var Shoscombe Old Place, der blev offentliggjort i The Strand Magazine for april 1927. Offent-

liggørelsen strakte sig altså over 40 år.

Det hele fylder ikke mere, end at det kan rummes i eet bind - ganske vist på 1323 tættrykte sider. Det er det, vi på dansk kalder Conanen - efter Conan Doyle - og så minder ordet om Koranen, muhammedanernes bibel. Englændere og amerikanere kalder det for the Canon - antagelig med henblik på de kanoniske skrifter.

Men skønt det hele altså kan rummes i eet bind, findes der ikke på dansk en komplet udgave!

Den smukkeste udgave, der findes, er en amerikansk tre-bind udgave, der er illustreret på den måde, at den gengiver tegninger af alle de originale illustratører. Af disse illustrationer anser englænderne - og vi - Sidney Paget for at

HENRY LAURITZEN

- 1948: Mine Yndlingsmodeller
- 1949: Silkeborg i Sne
- 1950: Silkeborg Kavalgade
- 1951: Trøsten Dickens-Citater
- 1952: H. C. Andersen gjæster Silkeborg
- 1953: Held og Uheld på Torven
- 1954: Min hære Watson
- 1955: Dickens' Hemor
- 1956: 14 År - fra Børn til Verdenskrig
- 1957: Min Ven Bookmakeren
- 1958: Tegninger fra Aalborg Stifts-tidende 1952-1958
- 1959: Holmes og Heste
- 1960: Tilbage til Tyverne
- 1961: Litterære Spøgelsier
- 1962: Dansk Revy Kavalgade

være den "rigtige". Det er ham, der har tegnet Sherlock Holmes, sådam som vi synes, vi kender ham og gerne vil forestille os ham. Sidney Paget lavede nogle pragtfulde illustrationer til Baskerville-hunden, men desværre døde han allerede i 1908. Amerikanerne mener, at deres Frederic Dorr Steele er den bedste, og han var muligvis den største kunstner af de to - men vi sætter nu altså størst pris på Sidney Paget.

På denne tre-bind's udgave er det papir, der er anvendt på bindene, valgt, fordi det skulle minde om tapetet i Mrs. Hudson's lejlighed. Og på bindene ses, foruden et relief af detektiven, det patriotiske V R, han skrev ved hjælp af pistolskud på væggen i lejligheden i 221 B Baker Street. - V R betyder Victoria Regina.

Jeg tror, det kan have nogen interesse at høre, hvordan dyrkelsen af Sherlock Holmes og de mange klubber til hans forherligelse er opstået. Jeg skal gøre det kortfattet.

Fra begyndelsen af var Sherlock Holmes skikkelsen så rigtigt tænkt, og den virkede så levende, at han og Dr. Watson snart fik et fast tag i læsernes fantasi. Man syntes, man kendte de to bedre end mange mennesker, man traf til daglig. Og det, at de to skikkelser var så levende, gjorde, at andre forfattere på et tidligt tidspunkt lod sig friste til at skrive pasticher eller parodier om dem.

Den katolske præst, Monsignor Ronald Knox, der var berømt for sit vid og for sin interesse for detektivromaner, forelæste i 1912 over emnet Studies in the Literature of Sherlock Holmes. Foredragene blev senere udgivet i bogform.

I 1927 kom, som sagt, den sidste Sherlock Holmes historie, og i 1930 døde Sir Arthur Conan Doyle, som nogle betragter som historierne's forfatter, mens vi er andre, der mener, at han blot virkede som Dr. Watson's litterære agent.

I 1929 udsendte en rektor ved Cambridge universitetet, Sydney C. Roberts, senere Sir Sydney, en lille bog, A Note on the Watson Problem (i senere udgave Doctor Watson), og i 1932 kom en anden englænder, Thomas S. Blakeney, med bogen Sherlock Holmes, Fact or Fiction? Allerede i disse to bøger ser man Sherlock Holmes og Dr. Watson betragtet som rigtige, eksisterende personer.

I U.S.A. var der også små litterære kredse, der i begyndelsen af 1930'erne studerede og drøftede den berømte detektiv og drev Sherlock Holmes forskning. Hovedmanden var Christopher Morley - en udmærket forfatter, der bl.a. har skrevet Kitty Foyle. Morley spiste ofte frokost med en række gode venner, hvoriblandt der var mange interessante personligheder, som også dyrkede Sherlock Holmes. Morley redigerede en rubrik i The Saturday Review of Literature, og han kunde ikke dy sig for en gang imellem at skrive breve vedrørende Sherlock Holmes fra opdigtede personer for at stimulere interessen. Senere begyndte der så at indløbe breve til bladet om Sherlock Holmes fra rigtige personer.

I 1933 og 1934 skete der en masse. Amerikaneren Vincent Starrett udsendte bogen The Private Life of Sherlock Holmes, som vi i dag betragter som noget af en klassiker. De amerikanere, der dyrkede Sherlock Holmes, begyndte at kalde sig The Baker Street Irregulars - efter det korps af gadedrenge, der assisterede Holmes ved specielle, passende opgaver. Og Elmer Davis, der var radiokommentator og præsident Roosevelt's pressesekretær, skrev love for disse Baker Street Irregulars. Lovene var vittige. Slutningen lyder således: "§ 4. Al anden virksomhed henlægges til de månedlige møder. - § 5. Der afholdes ingen månedlige møder."

Der var altså ved at komme system i galskaben, og i 1934 kunne både de amerikanske Baker Street Irregulars og det engelske Sherlock Holmes Society afholde deres første møder.

Sådan opstod altså klubberne! Amerikanerne var, som man ser, mindst lige så ivrige som englænderne! - Under anden verdenskrig havde englænderne andre ting at spekulere på end Sherlock Holmes, og krigen dræbte deres Sherlock Holmes Society. Men da Englænderne i 1951 lavede deres Festival of Britain, rekonstruerede man den berømte stue i 221 B Baker Street som et led i udstillingen. Der var båndoptagelse af lyde som klaprende hestehove og råbende avisdrenge, hvilket var med til at anslå den rette Sherlock Holmes stemning. Udstillingen skal have været en af de største succeser under Festival of Britain, og senere flyttedes udstillingen til U.S.A. - suppleret med en flaske fyldt med ægte London tåge! Denne engelske Sherlock Holmes udstilling gav stødet til, at man igen samlede de interesserede og genskabte det engelske Sherlock Holmes Society. Man ville jo ikke stå tilbage for amerikanerne.

I dag tæller The Sherlock Holmes Society ca. 250 medlemmer, og man afholder seks årlige møder. Der udgives The Sherlock Holmes Journal, et smukt hæfte i bogtryk, som Markis'en af Donegall er redaktør for. The Sherlock Holmes Society har en lille underafdeling i London-forstaden Hampstead, hvor den skrækkelige pengeafpresser Charles Augustus Milverton boede. Underafdelingen kalder sig The Milvertonians of Hampstead.

U.S.A. er den førende nation, når det gælder Sherlock Holmes forskningen. Så følger England, og Danmark ligger på en smuk tredjeplads. Desuden findes der organiserede Sherlockianere i Australien, Burma, Canada, Holland og Japan.

I Danmark blev Sherlock Holmes Selskabet stiftet i 1946 med Robert Storm Petersen som præsident og med redaktør Anker Kirkeby, professor Bodelsen og professor Chr. Elling blandt medlemmerne.

Man ville kun være tolv medlemmer i Sherlock Holmes Selskabet - Storm P. var temmelig menneskesky på sine ældre dage - og derfor startede i 1950 nogle andre, lige så interesserede, Sherlock Holmes Klubben i Danmark. I Sherlock Holmes Klubben, der hurtigt blev mere aktiv end det eksklusive Sherlock Holmes Selskab, er forfatteren, arkivar A. D. Henriksen generalsekretær og den drivende kraft; forfatteren, bibliotekar Aage Jensen er præsident, og jeg selv er vicepræsident. Vi har fine titler!

Sverige har ingen Sherlock Holmes klub, men een mand, stadsbibliotekarie Jörgen Elgström, Borås, er medlem i Sherlock Holmes Klubben, og blandt medlemmerne er bl.a. redaktør Henrik V. Ringsted, bibliotekar Verner Seemann, redaktør Niels Jörgen Haagerup (som De kender fra radioen) og professor, dr. phil. Svend Pallis. Af en eller anden grund er der påfaldende mange professorer, forfattere, bibliotekarer og læger blandt Sherlock Holmes dyrkerne verden over. Man er altså i pønt selskab!

I Aalborg og Nørresundby findes der fem medlemmer af Sherlock Holmes Klubben - et sjette medlem, fabrikant Hugo Warburg, Nørresundby, døde i 1960. Vi nordjyder har dannet vor egen lille underafdeling af Sherlock Holmes Klubben, The Cimbrian Friends of Baker Street; vort mærke viser en viking, der vogter Sherlock Holmes, og vi mødes 4-6 gange årligt og har det særdeles hyggeligt og morsomt. Der er altid stof nok at drøfte. I vore uskrevne love hedder det: Møderne skal altid holdes i Aalborghallens store sal - med mindre, der gives dispensation! Der gives altid dispensation!

Sherlock Holmes Klubben's årsmøder holdes omkring Sherlock Holmes' fødselsdag, 6. januar, på Hotel Victoria i København (læg mærke til navnet Victoria!) - og vi nordjyder møder altid op. Klubben udgiver bladet Sherlockiana, som A. D. Henriksen er redaktør for. Skønt amerikanerne ikke kan læse teksten, har det abonnenter i U.S.A.

Man kunne måske tænke sig, at det kun er ældre mennesker, med forkærlighed for den victorianske tidsalder, der flokkes om Sherlock Holmes. Men i virkeligheden er der mange unge, der sætter pris på Sherlock Holmes og er medlemmer af klubberne. I Sherlock Holmes Klubben ser man således unge mænd med alle mulige mærkværdige skægforekomster.

U.S.A. er foregangslandet! Der findes ca. 50 klubber, hvoraf mange har morsomme navne - efter historierne titler - som f.eks.: The Creeping Men of Denver; The Five Orange Pips of Westchester; The Illustrious Clients of Indianapolis; The Hounds of the Baskervilles (sic), Chicago; The Musgrave Ritualists, New York; The Dancing Men of Providence, etc.

Amerikanerne udgiver forskellige blade, hvoraf The Baker Street Journal er i særklasse. The Baker Street Journal er ikke bogtryk, fordi bogtryk er så uforholdsmæssigt dyrt i U.S.A. Bladet er hvad amerikanerne kalder mimeograferet. Redaktør indtil sin død var Edgar W. Smith, en blændende personlighed og en fantastisk arbejdskraft. Han var nærmest som en klog og respekteret far for alle Sherlockianere, og han stod bag udgivelsen af en lang række Sherlock Holmes bøger - deriblandt den nævnte illustrerede tre-bind udgave. I sin fritid var han præsident for verdens største virksomhed, General Motors. Baker Street Journal's motto er - med en omskrivning af Winston S. Churchill's ord fra anden verdenskrig: Aldrig har så mange skrevet så meget for så få. Efter Edgar W. Smith's død redigeres The Baker Street Journal af en anden fremragende Sherlockianer, Dr. Julian Wolff, New York.

I Amerika fejres Sherlock Holmes med tre årlige hestevæddelsb. I England er et lokomotiv, der har Baker Street som endestation, opkaldt efter ham, og i Northumberland Street, London, ligger restauranten The Sherlock Holmes, hvor man finder størsteparten af tingene fra Sherlock Holmes udstillingen under Festival of Britain - bl.a. Holmes' violin, den persiske tøffel, hvori han opbevarede sin tobak, Dr. Watson's stetoskop, slangen fra The Speckled Band i sprit, Black Peter's stålharpun.

Ved Reichenbach vandfaldet i Schweiz, hvor Sherlock Holmes udkæmpede den sidste kamp med forbryderens Napoleon, professor Moriarty, findes der to mindeplaketter. I en Hampstead restaurant, London, og i Criterion-bar, London, ligeså - men sidstnævnte blev temmelig hurtigt stjålet af souvenir-jægere. Eneelig findes der en plakette i Saint Bartholomew's Hospital, London, hvor Holmes først mødte sin Boswell, Dr. Watson. Plaketten bærer som indskrift de berømte ord, hvormed Holmes hilste Watson: "You have been in Afghanistan, I perceive."

Charmen ved dyrkelsen og studiet af Sherlock Holmes beror på mange ting!

Der er for det første tidsalderen. Vi sætter vistnok alle pris på hele den stemning, der knytter sig til gaslys, tåge, tobaksrøg og lyden af klaprende hestehove. Der var hygge over 1890'ernes London, og der var intet hasblæsende jag, ingen biler, ingen flyvemaskiner og ingen angst for atombomber. Og så vrirler historierne med konger, dronninger, præsidenter og paver; premierministre, udenrigsministre, hertuger, baronetter og fremragende forbrydere. Lutter interessante personligheder, det er værd at træffe!

Dertil kommer Dr. Watson's skrivekunst, som ikke må undervurderes! Må jeg som eksempel citere en kort passage fra begyndelsen af De fem appelsinker:

Det var i de sidste dage af september, og efterårsstormene havde begyndt at rase med usædvanlig voldsomhed. Hele dagen havde vinden tudet, og regnen havde slået mod vore vinduer, så at selv vi, der boede i hjertet af den store stad, for en kort stund var nødt til at lade vore tanker slippe den daglige dont og lade dem dvæle ved de elementære kræfter, der hyler ad menneskeheden gennem civilisationens tremmer, ligesom vilde dyr i et bur. Da aftenen kom, blev stormen stærkere og lydeligere, og vinden hylede og skreg i kaminen som en løssluppen furie. Holmes sad i tvært lune på den ene side af kaminen og indregistrerede sine kriminalsager, mens jeg sad til den anden side fordybet i en af Clark Russell's strålende fortællinger fra havet, indtil stormens hylen udenfor syntes at blande sig med teksten, og regnens trommen voksede, så den lignede havbølgenes plasken ...

Så ringer dørklokken, en drivvåd klient træder ind, og Sherlock Holmes siger: "Jeg ser, De kommer fra Syd-vest England" - og begivenhederne tager fart. - Manden var ganske rigtig fra Horsham i det syd-vestlige England, hvilket Holmes kunne se på den blanding af ler og kalk, der sad på hans støvlenæser. - Der kunne bringes mange andre citater, bl.a. om tåge og dis over den øde og uhyggelige Dartmoor hede, som bevis på Watson's levende og malende fortællekunst.

Dr. Watson bør naturligvis bedømmes efter bøgernes tekst og ikke efter dårlige Sherlock Holmes film, let komiske television-udsendelser eller naive avisartikler. Dr. Watson var ingen dumrian. Han var en dygtig læge og en engelsk gentleman.

Det er blevet sagt, at Shakespeare's værker "består af lutter citater", og noget lignende kan måske siges om Holmes-historierne. De, der skriver artikler og bøger om Sherlock Holmes, ynder at servere udtryk og citater fra Conanen - som kenderne nyder med genkendelsens glæde. Her er et yndet citat fra Baskerville-hunden:

"Fodspor?"

"Ja, fodspor."

"En mands eller en kvindes?"

"Dr. Mortimer så et øjeblik på os med et mærkeligt udtryk i øjnene, og hans stemme sank næsten til en hvisken, da han svarede:

"Mr. Holmes, det var fodspor af en kæmpestor hund!"

Blot hentydninger til "Londons farligste mand", "Den tredje pille fra venstre udenfor Lyceum teatret" eller "Kæmperotten fra Sumatra" vækker glade minder hos læseren. - Jo flere, man læser historierne, jo bedre bliver de! Man har det indtryk, at nogle amerikanere næsten kan dem udenad.

Sherlock Holmes kunne ud af et ur, en pibe, et par briller, en hat eller spadserestok læse alt om ejermændene. De fleste af os har det sikkert ligesom Dr. Watson, der hver gang bliver helt forbløffet - og når han så får forklaret, hvordan Holmes har draget sine slutninger, siger: "Ja, selvfølgelig! Det er jo ganske ligetil!"

Ligesom der tilsyneladende kan skrives i én uendelighed om H. C. Andersen, sådan kan der også skrives i én uendelighed om Sherlock Holmes. Man strides f.eks. om, hvilket hus, der er det rigtige 221 B Baker Street (nummeret har nemlig aldrig eksisteret), om det universitet, Sherlock Holmes har gået på, er Oxford eller Cambridge, om hvor Dr. Watson blev såret i slaget ved Maiwand og om, hvor mange gange Watson var gift. Der er skrevet mange bøger om Sherlock Holmes og Dr. Watson - og der kan skrives mange flere. Og de vil blive skrevet!

Der fremlægges skarpsindige forskningsresultater af universitets-professorer, forfattere, diplomater, historikere, præster o.s.v. Artiklerne kan være så saglige, at fodnoterne fylder mere end den øvrige tekst - men fodnoter kan jo ofte være det bedste! Hele morskaben ligger selvfølgelig i, at man tager sagen alvorligt! Der kræves eksperter med stor viden. En engelsk musikprofessor og vor hjemlige Knudaage Riisager har f.eks. skrevet udførligt om Sherlock Holmes og musikken. En amerikaner påtog sig at finde ud af, hvilke slangearter de to slanger, der forekommer i "Det plettede bånd", tilhørte. Han konsulterede direktører for zoologiske haver og ver-

dens fineste slange-eksperter og kom til det resultat, at det var henholdsvis en Ruselli Elegans og en Echis Caranata.

Som en yderligere charme ved at dyrke Sherlock Holmes kunne man til slut fremhæve, at de, der dyrker Sherlock Holmes, kommer til at tilhøre en slags broderskab, og at mesterdetektiven skaber venskab og goodwill over landegrænserne. Danske Sherlockianere korresponderer med ligesindede i U.S.A., England og Holland. Amerikanske Sherlockianere, der har besøgt København, og det er ikke få, er blevet modtaget som gamle, kære venner - og det samme ville vi blive, hvis vi kom en tur til U.S.A.

Sir Arthur Conan Doyle satte ikke selv alt for stor pris på Sherlock Holmes. Han foretrak sine historiske romaner og sine spiritistiske værker, som næppe læses meget i dag. Det morsomste ved Sherlock Holmes er måske, at han tog magten fra sin skaber, og at han i dag lever sit selvstændige liv i allerbedste velgående.

Nogle vil måske kalde Sherlock Holmes for en tosset hobby, men han er i hvert fald hyggeligere og morsommere end hårdkogte bøger, han er mere harmløs end nogle sportsgrene, man kunne nævne - og for mennesker med samlermani og bibliofile interesser er han simpelthen fortræffelig.

Henry Lauritzen.

Kriminologer og politimænd om Sherlock Holmes' betydning

Henry Rhodes, forsker i Conan Doyle laboratoriet i Lyon,
i sit opus 6 om kriminologi, The Tracks of Crime:

"Så længe som detektivforfatteren gør brug af praktisk viden erkender den polititekniske ekspert sin gæld til hans detektivtype. Dr. Edmond Locard, den fremragende kriminolog og chef for politilaboratoriet i Lyon, var en af pionererne i undersøgelsen og klassificeringen af stov. Han plejede at fortælle os, at Conan Doyle's detektivhistorier havde udrettet meget ved sin inspiration af de første forskere på dette felt. Conan Doyle har utvivlsomt været til umådelig nytte for den kriminelle forskning ved at give et faktisk, om end teoretisk, billede af, hvad der kunne gøres ved en teknisk undersøgelse af fodspor, pletter og stov.

Sherlock Holmes havde inspireret ham til at udvikle de videnskabelige opdagelsesmetoder, af hvilke han var en af de store pionerer.

Historien om Silver Blaze meddeler alt, hvad der er betydningsfuldt i sammenligningen mellem detektiven i litteraturen og i virkeligheden. I denne historie gør Holmes intet sagligt umuligt. Inspektør Gregory er ingen karikatur af en politimand. Begivenhederne i historien må have udviklet sig på netop denne måde."

Luke S. May i indledningen til sin kriminologiske håndbog Crime's Nemesis:

"Jeg tror, at Conan Doyle har gjort mere end nogen anden og andet for at vække den aktive interesse for den videnskabelige og analytiske udforskning af forbrydelser ..."

og han slutter, efter yderligere at have nævnt Vidocq, Hans Gross, Bertillon og Lombroso, med, at

"alle disse har bidraget til at indføre en fundamental ny teknik i opklaringen af forbrydelser."

J. Odmar, kriminalkommissær og chef for politiets drabsafdeling, som på sin 60 års udtalte, at alle unge politifolk burde gøre sig bekendt med Sherlock Holmes, tilskrev Sherlock Holmes Klubben som svar på vor lykønskning:

"Et gammelt ord vi hylde må:	Ved Sherlocks hilsen mit hoved' sank ned
"Man skal lære, så længe man lever".	i tak for de mange stunder,
Søg blot i Sherlocks fodspor at gå,	jeg har tilbragt i mesterens selskab med
selv om hjernen i sving det kræver.	ham selv, Dr. Watson og kunder."

Rivind Larsen, Københavns politidirektør, i et interview på sin 60 års dag:

"Conan Doyle's bøger om Sherlock Holmes er med rette beundrede. Doyle havde selv studeret til læge og var ikke så lidt af en psykiater, og han forstod tidligt at drage nytte af videnskaben f.eks. ved at anvende mikroskopiske og kemiske metoder, som siden i høj grad anvendes af opdagelsespolitiet."

O. Krenchel, chef for opdagelsespolitiet i København, i forordet til den første "Jan"-bog, drenge-detektivroman af Knud Meister og Carlo Andersen:

"Jeg synes, at de romaner og fortællinger, den store engelske forfatter Conan Doyle har skrevet om Sherlock Holmes, har indeholdt værdifulde ting. Ja, selv politiet har kunnet lære af dem. De har sat fantasien i sving og skærpet evnen til at drage en slutning af det, man havde set og hørt."

Af årets kriminalromaner i Danmark:

Fra forlaget Spektrum:

Maria Lang: STRYKNIN OG WHISKY.

Vi var lidt betænkelige, da vi i SHERLOCKIANA anmeldte den forrige bog af Maria Lang, fordi den havde titlen "Ikke flere mord" - var det udtryk for, at vi havde mistet en fremragende kriminalforfatter? Det var dog heldigvis ikke tilfældet - her er hun igen med en ny deckare.

Denne gang foregår mordet under en kvindesagskongres. Den myrdede unge dame holder ikke af at vaske hår, mere af whisky. Det er en aldeles fortreffelig historie, med glimrende typer, en vel motiveret handling, knap og klar i stilen og med et par charmerende sporhunde, operasangerinden Camilla Martin og politimanden Christer Wijk. Man får mere respekt for svenske kvinder end for svenske mænd - men farlige er de jo!

Stieg Trenter: FÆRGEMANDEN.

Idéen i bogen er strålende, og optakten til historiens 1. del med en køk svensk pige som forfatterens talerør fortræffelig (omend præget af den i Sverige grasserende mangel på arbejdskraft). Desværre præsenteres man i 2. del (den længste) for privatdetektiven Larry Friberg som jeg-fortælleren, og hvis man ikke vidste, at privatdetektiver (fraregnet en enkelt britisk undtagelse) er nogle forferdeligt forskruede herrer, snarere pudler end blodhunde, som kun er med for at irritere læseren ved deres svigtende evne til at opklare sagen (eller for at give forfatteren afløb for komplekser) ville man lægge bogen. Men Friberg holder faktisk ens galde løbende, så man når 3. del, hvor den køk pige atter er på valen, og gåden løses. At det svenske politi hele tiden klogt holder sig i baggrunden, gør forfatteren ganske indlysende - og hans romantisk-ironiske synspunkt på kriminalromanen kan accepteres - men gå nu ikke for vidt, Stieg, et skridt videre, og man bliver ulæselig.

La. J.

Bengt J. Nielsen: BLUES FOR KETTY.

En ny dansk kriminalforfatter, som man efter denne debut har al mulig grund til at vente sig noget af. Det er en forbavsende god bog af en debutant - logisk opbygget,

højest troværdigt analyserende morders skiftende sindsstemninger før og efter mordene, og fuld af spænding fra først til sidst.

Det er ikke uden grund, at forlaget finder, at "her svæver Simenon gallisk over vandene" - bogen bringer ham faktisk i erindring, og det er ikke den ringeste ros, der kan gives en kriminalforfatter.

Med Else Fischer og nu Bengt J. Nielsen hævder Danmark smukt sin plads blandt de skandinaviske kriminalromanforfattere.

Fra Vangels forlag:

Mildred og Gordon Gordon: STEDEN I MØRKET (Operation Terror).

Hovedtitlen har denne bog fælles med Nicholas Blake's uforglemmelige kriminalroman, men uden at fordunkle denne hævder den sig helt ved sit eget værd.

Den er ikke nogen egentlig kriminalroman, men mere spændende end mangan sådan beretter her to tidligere nedarbejdere i det amerikanske Federal Bureau of Investigation - FBI - om, hvordan en morder, der telefonisk truer en kvindelig bankassistent til at stjæle en større sum i banken, indkredses og slutte- lig tilintetgøres, før han får held til at myrde hende, som han truer med, hvis hun ikke indvilliger i at udføre tyveriet. Her er en bog, om hvilken det virkelig kan siges, at man vanskeligt kan lægge den fra sig før vejs ende, og hvis FBI har stået for læseren som nogle hårdkogte fyre, får man efter læsningen af denne bog en anden opfattelse.

Samtidig med bogens fremkomst har Hørreport Bio i København haft dansk premiére på en filmatisering af bogen, og i modsætning til, hvad ofte er tilfældet, følger filmen bogens handling meget nøje. En fremragende film, som ses med samme glæde som den, bogen bringer læseren.

Fra Martins forlag:

Forlaget bebuder i dette efterår udsendelsen af endnu et bind i sin Sherlock Holmes serie (i oversættelse ved vort medlem Kay Nielsen): DE DANSENDE MEND og andre historier.

For man alligevel tro, at forlaget har til hensigt at give Danmark den komplette udgave af Sherlock Holmes, som vi endnu ikke har opnået - 75 år efter den første Sherlock Holmes histories fremkomst?

ADH.

Et møde i 1960

Fra venstre:

Henry
Lauritzen

Hanne
Rieck Sørensen

Hugo Warburg
(død 1960)

Bente
Fage-Pedersen

Aage
Rieck Sørensen

Anders
Fage-Pedersen

DETEKTIVROMANEN

Uddrag af en artikel af Aage Rieck Sørensen
(Medstifter af Sherlock Holmes Klubben)

Den første betingelse for at opklare et mord er et lig. Et sådant præsenteres man for i størstedelen af de romaner og noveller, der betegnes kriminallitteratur.

Denne gren af litteraturen er karakteriseret ved, at den beskæftiger sig med forbrydelser, men den kan deles op i mange forskellige grupper: retsdokumenter, politifolks erindringer, forbrydelser, politihistorie, kriminalromaner, mysterier, detektivromaner o.s.v. De fleste danskere betragter dem alle som kriminalromaner, men dette er meget forkert, idet opbygningen af disse romaner er vidt forskellig. En kriminalroman leverer i det væsentlige en beskrivelse af forbrydelsens udførelse, mens en detektivroman fortrinsvis beskæftiger sig med forbrydelsens opklaring.

Detektivromanen stiller sine læsere over for et problem - en forbrydelse, som i langt de fleste tilfælde er et mord. Detektiven og liget præsenteres, og det er nu den førstes opgave at finde frem til våben, motiv, beviser og indicier og derefter sørge for pågribelse af forbryderen. Disse ting skal kædes sammen til det regnestykke, som en detektivroman er; den skal være logisk uangribelig, ikke virke for fantasifuld eller konstrueret, være isprængt spænding og give læseren "fair play" for selv at kunne opklare problemet.

Det er vanskeligt at sige, hvornår den første detektivroman blev skrevet, men af de i dag læste forfattere kan nævnes amerikaneren Edgar Allan Poe (1809-49), franskmanden Emile Gaboriau (1835-73) og englænderen Sir Arthur Conan Doyle (1859-1930). Forbilledet for alle senere detektivforfattere må siges at være Conan Doyle's 4 romaner og 56 noveller om mesterdetektiven Sherlock Holmes. Med denne figur skabtes en slags præcedens for opbygningen af en ren-livet detektivroman; han arbejder efter et bestemt princip:

- 1) hurtig iagttagelsesevne,
- 2) sikker skelnen mellem væsentligt og uvæsentligt,
- 3) logiske følgeslutninger.

Selv om disse ting normalt ikke falder sammen med arbejdet inden for det moderne politi, er det dog ikke udelukkende en teoretisk arbejdsmetode, som Conan Doyle har fostret, idet han selv adskillige gange stillede sit talent til rådighed for samtidens politi.

Sherlock Holmes Klubben

SHERLOCKIANA nr. 3-4, 1962

Klubmøde Torsdag den 1. november 1962 kl. 19,30 i klublokalet, Hotel Victoria.

Nedenstående udtalelser fremkom kriminalromanforfatteren Carlo Andersen med fornylig i et interview i dagbladet "Aktuelt". På vor anmodning har han erklæret sig villig til at uddybe sit synspunkt ved et møde i vor klub den ovennævnte dato. Han har kaldt sin redegørelse "Holmes' ulogiske følgeslutninger".

Til orientering henleder han opmærksomheden på følgende historier, som han agter at omtale på basis af oversættelsen i Gyldendals nyeste udgave fra 1944:

— Hvad forlanger De af en kriminalroman?

— Logik — det er uomgængeligt. Til hverdag elsker jeg også logikken ... jeg tilgiver folk meget, men jeg bliver vanvittig, når de er ulogiske.

— Hvad skal der foruden logik?

— Spænding naturligvis ...

— Går det ikke ofte ud over psykologien, når handlingen skal nås afsted ...

— Når man kun har de ca. 200 sider til rådighed, kan det vel ikke helt undgås, at nogle figurer bliver skåret i pap ...

— Hvorfor er den gode kriminalroman ikke agtet i dette land?

— Det er vel, fordi folk forveksler den med dem, der spekulerer i rædslerne. Min interesse er den gode detektivroman — jeg synes Sherlock Holmes er en strålende figur, men en elendig detektiv. Hans følgeslutninger er ikke logiske — det vil jeg gerne tage en disput med Sherlock Holmes-selskabet om, hvis det skal være ...

En studie i rødt: Gyldendal 1944, s. 11 og følgende

Nyttebøger 1945, - 25 - -

De fires tegn: Gyldendal 1944, - 11 - -

Nyttebøger 1945, - 15 - -

Gloria Scott: Gyldendal 1944, - 10

Nyttebøger 1945, - 60 i bind V

Musgrave-ritualet: Gyldendal 1944, - 42

- 1906, - 64 - - IV

Det brogede bånd: Gyldendal 1944, - 64 og følgende

- 1905, - 133 o.flg.bd.III

Flådetraktaten: Gyldendal 1944, - 90 og følgende

Nyttebøger 1945, - 173 o.flg.bd. V

Den krogede mand: Gyldendal 1944, - 132 og følgende

- 1907, - 40 o.flg.bd.IX

Den sidste opgave: Gyldendal 1944, - 192

Nyttebøger 1945, - 248 i bind V

De fleste af disse historier findes også i Martins eller Carit Andersens forlags udgaver (eventuelt i begge forlags), men af pladshensyn er her kun nævnt de ældre udgaver, som medlemmerne formentlig ejer.

Årsmødet 1963 er fastsat til lørdag den 5. januar kl. 19,30 i klublokalet.

Ud over den sædvanlige dagsorden er der grund til at forvente forelæggelse af et forskningsresultat fra Anders Fage-Pedersen, som allerede i 1961-udgaven af "The Sherlockian Who's Who" bebudede at have følgende emner in progress: "A Case of Identity - or did Sherlock Holmes solve the Riddle of Life?" and: Sherlock Holmes the Sportsman - or did the Turkish Bath save the British Empire?

Ny Guide til Conanen:

SHERLOCK HOLMES, ESQ., and JOHN H. WATSON, M. D.

An Encyclopaedia of their Affairs, by Orlando Park.

352 sider. Prisen er: Indtil 31. dec. kr. 64,50, derefter kr. 80,50.

Yes, sir!

Edgeworth AMERICA'S FINEST PIPE TOBACCO

-and don't forget your favourite pipes!

Fiber for enhver smag og i alle størrelser
får De hos

PIBE DAN

Vestergade 13 - Mimersgade 3231

Gå ikke forbi — når De går forbi!

Here is your companion!

**The
Sherlock Holmes
Companion**
MICHAEL & MOLLIE
HARDWICK

60 Sidney Paget drawings

Dansk pris incl. oms: 23,75.

På lager haves også anden
Sherlock Holmes litteratur,
såvel engelsk som dansk.

ARNOLD BUSCK
International boghandel
Købmagergade 49, København K
Central 2453

"Holmes never smoked a curved pipe - or wore a deerstalker"

sagde S. Tupper Bigelow, Canada, på årsmødet af The Baker Street Irregulars -

og om deerstalker'en skriver han i sin "Irregular Anglo-American Glossary", at den er "ikke nævnt i Conanen, men tegnet af dens illustratorer. Vi ved alle, hvordan den ser ud, men i det lille Oxford English Dictionary defineres den således: "en lavpudlet, tætsluttende hat båret af hjortejægere", en noget utilstrækkelig definition, og noterer, at den først kom i brug i 1881."

Sådan
(tegnet 1956 til
SHERLOCKIANA) vil
vore læsere ikke
mere se ham her.

Der nævnes, sagde han på årsmødet, i en af historierne en ørefliget rejsehat, men det er også det nærmeste, vi kommer en deerstalker.

Om piben: Det er helt rigtigt, at der intet sted i Conanen er nævnt, at Holmes røg en krum pibe. Den populære opfattelse, at han gjorde det, kommer fra de mange films (ca. 120) om hans liv. - Holmes og hans pibe er blevet et symbol - ligesom Churchill er det med sin cigar ...

skriver Victor Toddington i The Evening Standard 3. oktober 1962.

Endnu en dansk debut blandt årets kriminalromaner.

Peter Sander: DØDEN KOMMER TIL MIDDAG.
Hasselbalchs forlag. 200 s. Kr. 14,50.

Efterhånden synes læsersmagen at være stigende i Danmark, og standarden i både de oversatte og de hjemlige kriminalromaner er stigende. Denne bog er velskrevet, med en godt bygget og spændende handling. Detektiven er forfatter, og det giver bogen den underfundige ironi, der kan være storartet og som her er det. Vi møder også den mest djævelsk opfindsomme, uartige unge - han er ubetalelig. Bogen foregår i Sverige og det derværende politis utrolige søvnighed irriterer læseren - men i dette tilfælde er skildringen acceptabel. - Der myrdes måske for meget i bogen, men det kan jo mange læsere lide. Den er første classes underholdning.

Aa.J.

Vore venner fra Baker Street.

Under denne overskrift bringer Ekstrabladet en af dagspressens mange rosende anmeldelser af den på Martins forlag nu udsendte oversættelse ved Kay Nielsen af DE DANSENDE MÆND (213 s. Kr. 17,75). Det er unødvendigt her at anmelde bogen, men slutningen af anmeldelsen (ved Tage la Cour), som vi ganske tilslutter os, lyder:

"Og dog vil mange Sherlock Holmes entusiaster beklage, at Martins forlag med dette sit niende, tilfældigt sammenflikkede bind åbenbart har opgivet at skænke os den samlede, kronologiske danske Sherlock Holmes udgave, der så let kunne være skabt ved, at man havde ladet alle de fire romaner og 56 noveller oversætte og udgive i ni bind som originalerne. Nu vil det nok vare længe, før en sådan udgave bliver en realitet."

Klubbens årsmøde lørdag den 5. januar 1963

åbnes kl. 19,30 i Hotel Victoria, København - som allerede meddelt, men nu med den ændring, at det holdes i Pejsestuen, som vil blive vort fremtidige klublokale.

Efter årsmødets sædvanlige dagsorden vil Anders Fage-Pedersen fremlægge sine to forskningsresultater:

- 1) "A Case of Identity" og
- 2) "Sportsmanden Sherlock Holmes - eller: Afhang Englands skæbne af de tyrkiske bade?"

Kontingent og abonnement på The Baker Street Journal bedes indbetalt på mødet.

Nye medlemmer pr. 1. januar 1963: Poul Hebsgaard, Thisted Amts Tidende, Hurup, Thy.
Claus Johansen, Nørresundby.

Hermed afsluttes 7. årgang af SHERLOCKIANA, udg. af SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK.